

Sygn. akt IIIU 873/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2015r.

Sąd Okręgowy	w Ostrołęce	Wydział III
Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych		

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Monika Obrębska

Protokolant: sekr. sądowy Przemysław Dudziński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 stycznia 2015r. w O.

sprawy z odwołania K. D.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania K. D.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 29 sierpnia 2014r. **znak** (...)

z dnia 29 sierpnia 2014r. **znak** (...)

orzeka:

1. umarza postępowanie w części dotyczącej przywrócenia K. D. do ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od 11.08.2005r. do 30.12.2005r.;
2. w pozostałym zakresie odwołania oddala.

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 29.08.2014r. znak: (...) stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników: wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego dla K. D. w okresach od 1.04.2000r. do 29.09.2000r., od 1.04.2003r. do 28.02.2004r. i od 1.07.2005r. do 30.12.2005r., wskazując, że w związku z tym, że okresach od 1.02.2000r. do 29.09.2000r., od 1.04.2003r. do 28.02.2004r. podlegał on ubezpieczeniu z tytułu zatrudnienia a od 15.04.2005r. do 30.12.2005r. z tytułu wykonywania umowy zlecenia, to w okresach wskazanych w decyzji nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 29.08.2014r. znak: (...) stwierdził również ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego dla K. D. w okresie od 29.02.2004r. do 30.09.2004r., wskazując, że z uwagi na fakt, że działalność rolniczą rozpoczął on od 03.12.2001r. i w okresie od 1.04.2003r. do 28.02.2004r. podlegał ubezpieczeniu w ZUS z tytułu zatrudnienia, od 1.03.2004r. nie spełnia warunków z art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

K. D. wniósł odwołanie od powyższych decyzji, zaskarżając je w całości i wnosząc o przywrócenie go do ubezpieczenia w KRUS w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach. W uzasadnieniu odwołania podniósł, że KRUS nie kwestionował wcześniej jego uprawnienia do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Dodał, że jest dla niego rażąco niesprawiedliwością obowiązek zapłaty składek po upływie 10 – letniego okresu przedawnienia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł jego oddalenie, podnosząc, że w dniu 30.05.2014r. do PT KRUS w S. wpłynęło pismo z ZUS Inspektorat w O., z którego wynikało, iż K. D. w okresach podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników był równocześnie zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia od dnia 1.02.2000r. do dnia 29.09.2000r. i od dnia 1.04.2003r. do dnia 28.02.2004r. oraz jako osoba wykonująca umowę zlecenia w okresach od dnia 15.04.2005r. do 30.12.2005r. i od dnia 2.04.2010r. do dnia 3.04.2010r. Organ rentowy podniósł, że pismem z dnia 8.07.2014r. ZUS potwierdził, że w w/w okresach K. D. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Powyższe było podstawą do wydania zaskarżonych decyzji. Dodatkowo wyłączenie z ubezpieczenia rolniczego skutkowało powstaniem na koncie K. D. nadpłaty, którą zaliczono na poczet składek za okres od 1.10.2014r. do 31.12.2014r.

Prezes KRUS pismem z dnia 22.10.2014r. poinformował Sąd, iż w dniu 20.10.2014r. wydał decyzję znak (...) na mocy której uwzględnił częściowo roszczenie ubezpieczonego, poprzez przywrócenie go do ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od dnia 11.08.2005r. do dnia 30.12.2005r.

Sąd postanowieniem z dnia 24.10.2014r. na mocy art. 219 k.p.c. połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy z odwołań od decyzji z dnia 29.09.2014r. znak: (...)i znak: (...).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W okresach od 1.11.1994r. do 28.02.1995r. i od 18.05.1996r. do 31.10.1999r. K. D. podlegał ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (zaświadczenie ZUS z dnia 13.12.1999r. k. 7 a.r.). Od dnia 01.11.1999r. na mocy decyzji z dnia 21.12.1999r. podlegał natomiast obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z tytułu prowadzenia działalności rolniczej na pozostającym w jego posiadaniu gospodarstwie rolnym (decyzja z 21.12.1999r. k. 8 a.r.). Od 3.12.2001r. ubezpieczony rozpoczął dodatkowo prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej (zaświadczenie o wpisie k. 13 a.r.) i ponieważ spełnił założenia obowiązującego wówczas art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i poinformował KRUS o kontynuacji ubezpieczeniu społecznemu rolników, pozostał w tym ubezpieczeniu (oświadczenie i postanowienie o kontynuacji ubezpieczenia społecznego rolników k. 14-15 a.r.). Prezes KRUS decyzją z dnia 6.07.2004r. stwierdził obowiązek opłacenia kwartalnej składki na ubezpieczenie społeczne rolników w podwójnej wysokości od II kwartału 2004r. (decyzja k.20 a.r.) W dniu 28.09.2004r. ubezpieczony złożył w KRUS odpis decyzji Burmistrza M. o wykreśleniu z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 30.09.2004r. K. D. (...) (decyzja k.22). W dniu 18.10.2004r. Prezes KRUS wydał decyzję o ustaniu obowiązku opłacania składki kwartalnej w podwójnej wysokości z końcem III kwartału 2004r. (decyzja k. 23).

Z uwagi na informację uzyskaną z NFZ o figurowaniu K. D. w Centralnym Wykazie Ubezpieczonych, KRUS pismem z dnia 20.05.2014r. zwrócił się do ZUS o podanie okresów podlegania ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym oraz zdrowotnemu.

Pismami z dnia 23.05.2014r. i 8.07.2014r. ZUS poinformował KRUS, że K. D. w okresie od 1.01.1999r. do 31.10.1999r. podlegał ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej; w okresie od 1.02.2000r. do 29.09.2000r. podlegał ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. w O.; w okresie od 1.04.2003r. do 28.02.2004r. podlegał ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. j. w K.; w okresie od 15.04.2005r. do 30.12.2005r. podlegał ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umowy zlecenia zawartej z Urzędem Miasta M. oraz w okresie od 2.04.2010r. do 3.04.2010 podlegał ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umowy zlecenia zawartej z (...) w M..

Po uzyskaniu powyższych informacji, KRUS wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. W toku trwającego postępowania K. D. złożył pisemne oświadczenie, że zapoznał się z informacją o jego zatrudnieniu i nie zgłasza uwag.

Zaskarżonymi w przedmiotowym postępowaniu decyzjami z dnia 29.08.2014r. Prezes KRUS stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników: wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego dla K. D. w okresach od 1.04.2000r. do 29.09.2000r., od 1.04.2003r. do 28.02.2004r. i od 1.07.2005r. do 30.12.2005r. oraz w okresie od 29.02.2004r. do 30.09.2004r.

W oparciu o załączoną przez K. D. do odwołania nową dokumentację tj. druk zgłoszenia korekty okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu zdrowotnemu, Prezes KRUS w dniu 20.10.2014r. wydał decyzję o przywróceniu K. D. do ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od 11.08.2005r. do 30.12.2005r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 477¹³ k.p.c zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części.

K. D. do odwołania od zaskarżonych decyzji z dnia 29.08.2014r. załączył druk zgłoszenia korekty okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu zdrowotnemu, co skutkowało wydaniem przez Prezesa KRUS w dniu 20.10.2014r. decyzji o przywróceniu K. D. do ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od 11.08.2005r. do 30.12.2005r. (k. 23 akt sąd.). Powyższe skutkowało umorzeniem przez Sąd postępowania w części dotyczącej przywrócenia odwołującego do ubezpieczenia społecznego rolników w tym okresie, gdyż roszczenie odwołującego w tej części zostało przez organ rentowy uwzględnione.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w pkt. 1 wyroku.

W pozostałym zakresie odwołanie jako niezasadne zostało oddalone.

Stosownie do treści art. 6 pkt 1, art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu oraz emerytalno –rentowemu podlega obowiązkowo: rolnik, zamieszkujący i prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek działalność rolniczą w pozostającym w jego posiadaniu gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego użytków rolnych lub dział specjalny produkcji rolnej, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, jeżeli rolnik ten nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu, nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty, albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W myśl art. 6 pkt 13 tejże ustawy, przez osobę podlegającą innemu ubezpieczeniu społecznemu - rozumie się osobę podlegającą obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych lub objętą przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym. W brzmieniu tego artykułu, które obowiązywało do dnia 01.05.2004r., przez osobę podlegającą innemu ubezpieczeniu społecznemu - rozumiało się

osobę będącą pracownikiem zatrudnionym w wymiarze czasu nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo objętą innymi przepisami o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, osoby fizyczne, które na obszarze RP są pracownikami oraz osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Art. 5 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, iż ubezpieczenie społeczne rolników, jeżeli nie podlegają oni obowiązkowi ubezpieczeń społecznych na podstawie ustawy, regulują odrębne przepisy. Przepis ten wprowadza więc ***pierwszeństwo tytułu ubezpieczenia na podstawie tej ustawy*** co oznacza, że spełnianie warunków do podlegania ubezpieczeniu na podstawie ustawy systemowej wyłącza podleganie ubezpieczeniu rolniczemu.

Stosownie do treści art. 3a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym do dnia 30.09.2009r. ubezpieczenie ustaje z końcem kwartału, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu, natomiast w brzmieniu obowiązującym pod dniem 01.10.2009r., ubezpieczenie ustaje od dnia następnego po dniu, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu

Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy stwierdzić w pierwszej kolejności należy, że odwołujący nie kwestionował, że w okresie od 1.02.2000r. do 29.09.2000r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. w O. a w okresie od 1.04.2003r. do 28.02.2004r. w (...) sp. j. w K.. Nie kwestionował też, że w okresie od 15.04.2005r. do 10.08.2005r. podlegał ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umowy zlecenia zawartej z Urzędem Miasta M. a w okresie od 2.04.2010r. do 3.04.2010 z tytułu umowy zlecenia zawartej z (...) w M.. Uzasadniając swoje odwołanie wskazywał jedynie, że Prezes KRUS nie kwestionował wcześniej podstaw do objęcia go ubezpieczeniem społecznym rolników. Przywoływał też swoją trudną sytuację materialną oraz wskazywał, że rażąco niesprawiedliwością jest obowiązek zapłaty składek po upływie 10 – letniego okresu przedawnienia.

Przypomnieć należy, że konstrukcja zapisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników powoduje, iż ubezpieczenie społeczne rolników pełni rolę dopełniającą w stosunku do pozostałych systemów ubezpieczeń społecznych. Decyzje o podleganiu ubezpieczeniu mają charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny. Potwierdzają zatem pewien stan faktyczny, który już zaistniał. Podleganie obowiązkowi ubezpieczenia społecznego powstaje z mocy prawa i trwa przez cały czas spełniania ustawowych warunków. W konsekwencji decyzje organu rentowego wydane w sprawach podlegania ubezpieczeniu oraz ustania ubezpieczenia jedynie stwierdzają istnienie uwarunkowanej elementami stanu faktycznego określonej sytuacji prawnej, ale sytuacji tej nie tworzą ani nie kształtują. Moment zarówno powstania, jak i ustania obowiązku ubezpieczenia został określony w sposób ścisły w przepisach prawa i jest niezależny od woli lub świadomości stron. Decyzja Prezesa KRUS w omawianym przedmiocie wydana jest zatem w celu stwierdzenia konkretnej sytuacji faktycznej, tj. że skarżący, objęty ubezpieczeniem społecznym rolników, przestał spełniać określone ustawą wymagania prawne, które stanowiły o podleganiu przez niego ubezpieczeniu z mocy ustawy i z tej przyczyny w stosunku do niego ubezpieczenie z mocy ustawy ustało.

Odnosząc się do przywoływanego przez ubezpieczonego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17.07.2008r. sygn. II UK 348/07 stwierdzającego, że wykonywanie czynności na podstawie umowy zlecenia nie stanowi podstawy do wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników na podstawie art. 5a ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wskazać należy, że prezentowany w powyższym orzeczeniu pogląd nie był podtrzymywany w kolejnych, późniejszych orzeczeniach Sądu Najwyższego. W orzeczeniu z 3.09.2009r., III UK 29/09, Sąd Najwyższy stwierdził, że wykonywanie umowy zlecenia stanowi samodzielną podstawę podlegania ubezpieczeniom społecznym. Podobnie w orzeczeniu z dnia 26.01.2011r., I UK 229/10, Sąd Najwyższy stwierdził, że wykonywanie umowy zlecenia przez rolnika prowadzącego dodatkowo pozarolniczą działalność gospodarczą i uprawnionego do dalszego korzystania z ubezpieczenia społecznego rolników na podstawie art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, powoduje

wylączenie go z ubezpieczenia społecznego rolników, gdy umowa zlecenia nie jest objęta zakresem prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Na marginesie dodać też należy, iż w pierwszym punkcie pouczenia pod decyzją z dnia 21.12.1999r. o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników znajduje się informacja, że rolnik jest zobowiązany nie czekając na wezwanie, w ciągu 14 dni informować Kasę o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności (k. 8v. akr KRUS). Z akt ubezpieczeniowych wynika, że ubezpieczony nigdy nie informował organu ubezpieczającego o zawieranych umowach o pracę, jak i o umowach zlecenia.

Reasumując powyższe stwierdzić należy, że wobec niekwestionowanego przez odwołującego faktu pozostawania w zatrudnieniu oraz wykonywania umowy zlecenia i podlegania z tego tytułu obowiązkowi ubezpieczenia w systemie powszechnym, w świetle przywołanych wyżej przepisów zaskarżone decyzje Prezesa KRUS o wylączeniu z ubezpieczenia społecznego rolników w okresach wskazanych decyzjach, uznać należy za prawidłowe.

Biorąc pod uwagę wszystkie wskazane wyżej argumenty, Sąd Okręgowy, działając na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołania K. D. od zaskarżonych decyzji Prezesa KRUS, orzekając jak w pkt. 2 wyroku.